

I. Czytanie ze zrozumieniem

- Jeden z naszych rozmawiał z takim, co był w niewoli u Jivarów. Oni podobno mają nawet pomniejszone głowy białych ludzi. Te głowy są bardzo, bardzo stare... – zachęcał Tunai. – To mieli być biali, którzy pierwsi spotkali Jivarów. Czarownicy te głowy przechowują.

Smuga z coraz większą uwagą przysłuchiwał się słowom Tunai. Być może wódz Yahuan nie fantazjował. Smuga czytał kiedyś w starych kronikach z hiszpańskich podbojów w Ameryce Południowej o wyprawie Pedra de Alvarado, która natknęła się na dzikich łowców ludzkich głów i poniosła duże straty. Było to w roku 1534, a więc wkrótce po wdarciu się hiszpańskiego konkwistadora Franciszka Pizarra do wnętrza Ameryki Południowej. W czasie gdy Pizarro podbijał Peru, szereg ekspedycji wyruszyło do wnętrza kontynentu w poszukiwaniu legendarnego El Dorado, czyli Kraju Złota. Jedną z nich pod dowództwem hiszpańskiego awanturnika, Pedra de Alvarado, który uprzednio zapoczątkował podboje na południowy wschód od Meksyku, natknęła się nad rzeką Maranon na wojownicze i okrutne plemię Jivarów, łowców ludzkich głów. W dymiących oparach dziewiczych dżungli Hiszpanie padali w dzień i w nocy, rażeni strzałami ukrytych w gęstwinie Jivarów. Indianie odcinali zabitym Hiszpanom głowy, a potem pomniejszali je do rozmiarów dwóch pięści dorosłego mężczyzny. Takie było pierwsze zetknięcie się białych ludzi z Indianami Jivaro.

Sprytny Tunai z zadowoleniem spostrzegł wrażenie, jakie wywarła na białym wzmianka o Jivarach. Zachęcony tym mówił dalej:

- Jeśli zbierasz różne indiańskie przedmioty, to idź do Jivarów. U nich mężczyźni, zamiast kobiet, przędą i tkają materiały oraz ubrania, robią bębny sygnalizacyjne, oszczepy zakończone ludzką kością, świstuli i wojenne tarcze. Kobiety natomiast lepią z gliny ozdobne garnki, w których podwójnych dnach grzechoczą magiczne kamyki odstraszające złe duchy. Wszystko to możesz otrzymać od nich za... dobre karabiny. Bronią palną łatwiej upolować człowieka i zdobyć jego głowę.

- Chętnie skorzystałbym z twojej rady, Tunai, ale mam mało czasu, a Jivarowie mieszkają na trudno dostępnych terenach i podobno są bardzo wrogo usposobieni do białych – odparł Smuga.

Alfred Szklarski, *Tomek u źródeł Amazonki*. Wydawnictwo „Śląsk”, Katowice 1990, s. 70-72

1. Smuga rozmawiał z Tunai na temat:

- A) wyprawy Pizarra do Ameryki Południowej
 B) ekspedycji Pedra de Alvarado
 C) handlu z plemieniem Jivarów
 D) warunków życia plemienia Jivarów

2. Informacje o konkwistadorach Smuga uzyskał z:

- A) wyprawy do osady Jivarów
 B) obserwacji opanowanych terenów
 C) relacji wodza Yahuan
 D) przeczytanych kronik

3. Celem ekspedycji Pedra de Alvarado było:

- A) zdobycie złota
 B) poznanie Jivarów
 C) podbicie Ameryki Południowej
 D) dotarcie do rzeki Maranon

4. Trofeum wojennym Jivarów były:

- A) karabiny
 B) ludzkie czaszki
 C) wyroby ze złota
 D) magiczne kamyki

5. Tunai usiłował przekonać Smugę, aby:

- A) poznał indiańskie zwyczaje
 B) dostarczył Indianom broni
 C) wykazał się odwagą
 D) zdobył zaufanie Jivarów

6. W słowach Tunai Smuga dopatruje się:

- A) podstępu
 B) fantazji
 C) prawdy
 D) ironii

II. Nauka o języku

7. Synonimem słowa *frazes* jest:

- A) przysłowie
 B) frazeologizm
 C) banał
 D) fresk

8. ONZ jest skrótowcem:

- A) głoskowym
 B) sylabowym
 C) literowym
 D) mieszanym

9. Błędnie jest zapisany skrót w zdaniu:

- A) Zdarzyło się to w XV w. pne.
 B) Uroczystość odbyła się dn. 15.08.2009 r.
 C) Widzieliśmy tam m.in. antylopy i bawoły.
 D) Były to tzw. czernice.

10. Poprawnie jest wskazane (podkreślone) orzeczenie w zdaniu:

- A) Był zmartwiony tym wydarzeniem.
 B) Niech ona nam nie przeszkadza.
 C) On ciągle zapuszcza żurawia do pracy kolegi.
 D) Ta pani jest świetną aktorką.

11. Podmiot domyślny jest zawarty w zdaniu:

- A) Od wczoraj ciągle pada.
 B) Nie było mnie w domu.
 C) Nie znał tych osób.
 D) Zmęczyło nas koszenie trawy.

12. Zdaniem bezpodmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Która jest godzina? B) Nie przeszkadzaj!
 C) Cały dzień ciężko pracowałem. D) Zamknięto już sklep.

13. Poprawnie jest wskazana (podkreślona) przydawka w zdaniu.

- A) Na wzgórzu stała chatka wśród zieleni drzew. B) Nad brzegiem beztrosko bawiły się dzieci.
 C) Do malowania używał plakatówek. D) Nigdy nie chciała przyznać się do winy.

14. W zdaniu *Nie mógł przyjść z powodu przeziębienia.* – jest okolicznik:

- A) miejsca B) czasu C) przyczyny D) przyzwolenia

15. Dopełnienia nie ma w zdaniu:

- A) Wyszedł z psem na spacer. B) Lubiała czytać wiersze.
 C) Drzewa rosły nad urwiskiem. D) Mama upiekła ciastka.

16. Orzeczenie imienne znajduje się w zdaniu:

- A) Przez cały miesiąc byli w górach. B) Została przyjęta na studia.
 C) Został tam trochę dłużej. D) Jest teraz na Mazurach.

17. Upodobnienie głosek pod względem dźwięczności następuje w wyrazie:

- A) zwierzątko B) kolacja C) powaga D) łódka

18. Głoska *ą* jest:

- A) samogłoską nosową B) samogłoską bezdźwięczną
 C) spółgłoską twardą D) spółgłoską dźwięczną

III. Literatura

19. Kuno Lichtenstein, bohater książki pt. „Krzyżacy”, został pokonany przez:

- A) Powałę z Taczewa B) Zawiszę Czarnego C) Zycha ze Zgorzelic D) Maćka z Bogdańca

20. Jurand, bohater książki pt. „Krzyżacy”, nie zgadzał się na ślub córki ze Zbyszkim, ponieważ:

- A) wybrał jej innego męża B) Zbyszko nie nosił rycerskiego pasa
 C) ślubował oddanie jej w służbę Bożą D) Zbyszko nie był wystarczająco majątny

21. Winą dzieci w „Dziadach” A. Mickiewicza było to, że:

- A) były za życia niegrzeczne B) dokuczały sobie wzajemnie
 C) nie chciały się uczyć D) nie miały żadnych obowiązków

22. Uroczystość dziadów w dramacie A. Mickiewicza prowadził:

- A) jeden z chłopów B) obcy przybysz C) guślarz D) ksiądz

23. Bohater książki pt. „Latarnik” zapomniał o swych obowiązkach na skutek:

- A) lektury B) wieści o rodzinie C) głodu i pragnienia D) choroby

24. Z komedii pt. „Zemsta” pochodzą słowa:

- A) „Dobrze widzi się tylko sercem” B) „Człowieka można złamać, ale nie pokonać”
 C) „Zamienił stryjek siekierkę na kijek” D) „Prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie”

25. Didaskalia to:

- A) drobne przedmioty używane przez aktora na scenie B) tekst poboczny dramatu
 C) krótkie riposty aktorów D) kulisy pełniące funkcję dekoracji

26. W noweli pt. „Latarnik” odnajdujemy motyw:

- A) miłości B) zbrodni i kary C) narodowej zdrady D) tułaczki

27. Książką, która zaważyła na losach Skawińskiego, był utwór pt.:

- A) „Iliada” B) „Biblia” C) „Pan Tadeusz” D) „Don Kichot”

28. Polifem rzucił kłutwę na Odyseusza, prosząc o zemstę boga:

- A) Posejdona B) Zeusa C) Hadesa D) Apolla

29. Według Holdena, bohatera „Buszującego w zbożu”, większość uczniów w Pencey była:

- A) zakłamanymi snobami B) świetnymi kumplami
 C) nadgorliwymi pracusiami D) infantylnymi leniuchami

30. Holden zdecydował się na powrót do domu ze względu na:

- A) zamiar kontynuowania nauki B) chęć spotkania przyjaciół
 C) brak pieniędzy D) prośbę swej młodszej siostry